

vergadering **C145**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 2 februari 2022

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de compensatie van de PFOS-vervuiling voor landbouwbedrijven – 1357 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de schade die landbouwers lijden door 3M – 1422 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de medische controle voor seizoenarbeiders in de landbouwsector – 1365 (2021-2022)	9
VRAAG OM UITLEG van Joke Schauvliege aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aandacht voor lekkere en gezonde voeding op school – 1368 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de impact van de stijgende energieprijzen op de glastuinbouwsector en de sierteeltsector onder glas – 1412 (2021-2022)	14

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de compensatie van de PFOS-vervuiling voor landbouwbedrijven – 1357 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de schade die landbouwers lijden door 3M – 1422 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, vorige week heeft de heer Karl Vrancken vrij uitgebreid toelichting gegeven in de commissie Leefmilieu. Ik verwacht dus niet dat we dezelfde antwoorden krijgen, want die hebben we natuurlijk kunnen lezen en beluisteren in de commissie Leefmilieu.

De voorbije maanden werd een compensatieregeling uitgewerkt tussen 3M en vertegenwoordigers van de landbouwsector onder begeleiding van de heer Karl Vrancken. Ik moet het niet verhelen, het is al een paar keer aan bod gekomen in de commissie: vele landbouwers in de regio rond 3M zagen hun omzet dalen door de PFOS-vervuiling (perfluorooctaansulfonaat). Voor hen heeft dat zware financiële gevolgen. Ondertussen is er een regeling uitgewerkt en kunnen een zeventigtal landbouwers rekenen op een voorlopige tegemoetkoming voor de geleden schade door de PFOS-vervuiling. Deze compensatie – en dat hebben we vorige week ook kunnen beluisteren – dekt het inkomensverlies, de omzetsdaling waar de landbouwers mee te maken krijgen en de omschakeling van de landbouwbedrijven. Het betreft een tijdelijke tegemoetkoming.

Maar mijn vraag is eigenlijk dubbel. Enerzijds handelt ze over de hele regio rond Zwijndrecht, anderzijds en vooral handelt ze over de andere plaatsen in Vlaanderen waar er metingen worden uitgevoerd voor PFOS-vervuiling. We hebben vorige week en ook via de media vernomen dat de Openbare Vlaamse Afvalstoffen-maatschappij (OVAM) inderdaad per maand een aantal plaatsen onderzoekt. Het gaat om de locaties die werden opgegeven door de gemeentebesturen. Natuurlijk zitten daar ook vervuilde landbouwgronden tussen. Zo was er onlangs nog nieuws uit Diest, de gemeente vlak bij de grens van Limburg. Een aantal weken geleden was in de media het bericht te lezen dat ook hun grond mogelijk vervuild is met te hoge concentraties poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS). Ook in Wichelen werden verhoogde concentraties vastgesteld. Daarom zijn daar nu ook de no-regretmaatregelen van kracht.

Minister, daarom heb ik een dubbele vraag: enerzijds over Zwijndrecht, maar anderzijds ook over de andere plaatsen in Vlaanderen.

Wanneer zouden de getroffen landbouwbedrijven in Zwijndrecht hun steun ontvangen? Kunt u daar, aansluitend op wat vorige week in de commissie Leefmilieu werd gezegd, nog bijkomende informatie rond geven?

Worden er nog verdere stappen gezet om de landbouwbedrijven in Zwijndrecht te ondersteunen? Ik heb het dan vooral over een eventuele omschakeling van bedrijven.

Vormen de andere vaststellingen van te hoge PFOS-waarden of de testen die nog lopend zijn in andere delen van Vlaanderen ook een gevaar voor

landbouwbedrijven? Ik neem aan dat u dit mee opvolgt, maar in welke mate? En is er een bepaalde volgorde waarin die dossiers zullen worden afgehandeld? Ik heb daarnet het voorbeeld van Diest gegeven, maar zelf woon ik in de omgeving van Tenneco, een bedrijf in schokdempers, waar er nu ook heel wat te doen is rond PFOS-vervuiling. Alle landbouwers die hier in de omgeving actief zijn, beginnen zich nu ook vragen te stellen. Het is belangrijk dat de mensen in Zwijndrecht weten waar ze aan toe zijn, maar dat ze ook op andere locaties waar er nu onderzoek gebeurt naar PFAS en PFOS, weten wat de eventuele gevolgen zijn en op welke steun en ondersteuning ze kunnen rekenen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega Vandenhove, dank u wel voor uw vraag.

Ik heb daarbij aanvullend een vraag over de schade voor landbouwers door 3M. Wij hebben vorige week inderdaad een aantal antwoorden ontvangen van de opdrachthouder Karl Vrancken. Maar toch heb ik hierrond een aantal bijkomende vragen.

De schadevergoeding of compensatie werd aangekondigd en wordt nu verder afgehandeld.

Karl Vrancken heeft al een toelichting gegeven over de voorwaarden om recht te hebben op een tegemoetkoming. Vele bedrijven hebben schade in de honderdduizenden euro's, sommige staan op het randje van een faillissement. Zal er sprake zijn van een volledige vergoeding van de schade? Is er sprake van een maximaal aan te vragen tegemoetkoming?

Is er ook verder ingezet op de schade na 14 februari? Wat als er nog onverwachte schade, nieuwe locaties of bijkomende vervuiling opduiken? Hoe zal daarmee worden omgegaan? Bij wie kunnen de landbouwers dan terecht? Welke rol zullen de administratie en de overheid daarin opnemen?

Hebt u zicht op het aantal bedrijven in heel Vlaanderen dat aanspraak maakt op een tegemoetkoming?

Op welke wijze dekt de overheid zich juridisch in tegenover 3M? Op welk mechanisme kan de overheid zich beroepen wanneer 3M beslist om zich niet langer te houden aan de gemaakte afspraken? Werd er onderhandeld over een clausule wanneer bedrijven die aanspraak maken op deze schadevergoeding afzien van verdere toekomstige schadeclaims of is dat niet het geval?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, voor ik op jullie vragen inga, wil ik eerst verduidelijken wat de scope is van de regeling waarover is gecommuniceerd. Het gaat namelijk over een tegemoetkoming voor de geleden schade door de no-regretmaatregelen en niet door de PFAS-bodemverontreiniging zelf. Voor de schade als gevolg van de PFAS-verontreiniging is het nog wachten op het beschrijvend bodemonderzoek dat momenteel wordt uitgevoerd.

Landbouwers die operationele schade ondervonden of ondervinden ten gevolge van de no-regretmaatregelen in de regio Zwijndrecht kunnen tussen 27 januari 2022 en 18 februari 2022 een schadedossier indienen. De aangifte bevat een aantal schaderubrieken zoals omzetverlies, bijkomende operationele kosten, bijkomende investeringen, bijkomende arbeidstijd ten gevolge van de no-regretmaatregelen. Landbouwers kunnen per rubriek de omvang van hun schade aangeven en kunnen ook rubrieken toevoegen.

De ingediende dossiers worden door ons departement op hun conformiteit beoordeeld. Ons departement schakelt zich dus, zoals beloofd, actief in in het begeleiden van de boeren. De stuurgroep onder leiding van opdrachthouder Karl Vrancken berekent de vergoeding op basis van het ingediende dossier. Landbouwers die een schadedossier indienen en in aanmerking komen voor een tegemoetkoming, krijgen vervolgens een individueel voorstel tot tegemoetkoming. Dit voorstel is een voorlopige tegemoetkoming. Het uiteindelijke bedrag van de tegemoetkoming voor een individueel bedrijf zal afhankelijk zijn van de concrete situatie. Landbouwers die akkoord zijn met dit voorstel mogen tegen eind maart een betaling verwachten. Er is momenteel ook geen maximum bepaald voor de aan te vragen tegemoetkoming. Die uitbetalingsdatum van eind maart vind ik persoonlijk wel belangrijk want het kan niet dat iemand die schade lijdt, jaren moet wachten op een vergoeding.

Belangrijk voor de landbouwers is te weten dat het aanvaarden van deze tegemoetkoming niet kan worden beschouwd als een dading. De landbouwer doet, door in te gaan op het individuele voorstel, op geen enkele manier afstand van zijn rechten. Ik hoop dat dat zeer helder is.

Wat de vraag betreft over wat na de termijn van 14 februari, denk ik dat die inschatting moet worden gemaakt binnen de stuurgroep. Voor mij is het moeilijk om daarop vooruit te lopen. Ik stel me eigenlijk ondersteunend op ten opzichte van afspraken die zijn gemaakt. Ik denk dat de mensen zo correct mogelijk moeten worden vergoed maar ik zal nu geen voorafnames doen op wat de stuurgroep moet beslissen. Elk zijn werk.

Het aantal bedrijven dat aanspraak kan maken op een tegemoetkoming zal moeten blijken uit de bevraging die afloopt op 18 februari 2022. Er is vandaag geen perimeter vastgesteld, maar er zal wel een link moeten zijn tussen de geleden schade en de no-regretmaatregelen afgekondigd in de regio Zwijndrecht.

De algemene regeling beoogt een eerste snelle tegemoetkoming aan getroffen boeren, zodat de continuïteit van hun bedrijfsvoering niet in het gedrang komt. In de bevraging waarin boeren de geleden schade kunnen aangeven, is ruimte voorzien om aan te geven of de boer het bedrijf wenst om te schakelen of eventueel stop te zetten. Voor zulke ingrijpende beslissingen is het op veel bedrijven nog veel te vroeg. Toch is er voor bedrijven die een omschakeling willen, blijkbaar de intentie van 3M om hen een individueel voorstel tot tegemoetkoming te doen.

De tegemoetkoming die hier geregeld wordt, komt tot stand onder vrijwillige intenties van 3M om getroffen boeren tegemoet te komen. Karl Vrancken maakt zich sterk dat de stuurgroep tot nu toe altijd gedragen akkoorden heeft bereikt. Vandaag zijn er geen signalen dat 3M zich uit die regeling wil terugtrekken. Maar nogmaals, met de regeling doet een boer op geen enkele manier afstand van enig recht op een mogelijke bijkomende of toekomstige vergoeding of andere tussenkomst.

Het is absoluut niet uitgesloten dat er bij de vaststelling van te hoge PFOS- of PFAS-waarden in andere delen van Vlaanderen ook een potentiële impact is voor landbouwbedrijven met terreinen dicht naast een vervuilde zone. Onze administratie volgt dat uiteraard van nabij op.

Het belangrijkste extra nieuws is dus dat we tegen eind maart willen dat er uitbetaling is van de eerste vergoedingen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Wat de situatie rond Zwijndrecht betreft, denk ik dat dat inderdaad voldoende concrete

informatie is, dat de landbouwers daar voldoende geïnformeerd worden en dat het ook goed opgevolgd wordt.

Met betrekking tot de andere locaties in Vlaanderen waar nu onderzoek gebeurt, zou ik willen voorstellen dat daar een actiever beleid rond gevoerd wordt. Aangezien men toch weet welke locaties elke maand onderzocht worden door de OVAM, zou het toch niet slecht zijn dat er op een meer actieve manier gecommuniceerd zou worden naar landbouwers die daar eventueel getroffen worden, dus een actieve informatiecampagne. Want nogmaals, daar komen heel wat vragen rond. En de personen in kwestie en de gemeenten en steden die daarmee geconfronteerd worden, worden zeker en vast niet zo goed geïnformeerd als dat het geval is rond Zwijndrecht. Zwijndrecht heeft uiteraard ook grotere problemen. Daar ben ik het mee eens. Maar ik zou toch nog eens willen aandringen, zoals ik ook in mijn initiële vraag gedaan heb. Aangezien de OVAM een timing opgemaakt heeft van welke locaties op welk ogenblik gaan gebeuren, moet het mogelijk zijn om, afhankelijk van de resultaten van die onderzoeken, te weten wanneer men aan bod komt en wat daar eventueel rond gaat gebeuren.

Ik zeg maar iets: in gemeente X zullen de locaties die daar opgegeven worden, bijvoorbeeld eind dit jaar onderzocht worden door de OVAM. Is het dan bijvoorbeeld niet mogelijk om de landbouwers in kwestie daar te informeren? Stel dat dat gebeurt, dan zal op die manier gehandeld worden en zal dat de timing zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, bedankt voor uw antwoord en de duidelijke timing van uitbetaling van de landbouwers die getroffen zijn in de omgeving van 3M. Maar ik sluit me zeker aan bij de bijkomende vraag van collega Vandenhove om ook voor de andere landbouwers over gans Vlaanderen te kijken wat de impact van de no-regretmaatregelen kan zijn op hun bedrijfsvoering en de gevolgen voor de mogelijke schade die ze daardoor lijden. Ik denk dat we daar ook een regeling rond moeten uitwerken.

Door deze PFOS-vervuiling is er heel wat impact op de landbouw en is er imagoschade geleden door de getroffen landbouwers in de buurt. U hebt een tijdje geleden aangekondigd dat er een communicatiecampagne zou komen. Hoever staat u met de plannen daarvoor? Wat zal dat precies inhouden? Hoe denkt u op te volgen of de impact van die campagne wel degelijk de imagoschade die de landbouw heeft geleden, kan opvangen?

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister, eerst en vooral denk ik dat de regeling die nu voorligt heel goed is: het compenseren voor geleden schade van de no-regretmaatregelen en het omzetverlies, maar men doet geen afstand van hun recht om verdere juridische stappen te ondernemen. Dit is voor de overheid ongezien snel. Ik ben absoluut tevreden over het optreden van de overheid hierin. Maar mijn bezorgdheid hierin blijft toch hoe we gaan omgaan met die andere locaties. Collega Vandenhove haalde Diest en Mechelen al aan, maar ook hier in de streek rond Ronse is er een vervuiling rond de Molenbeek, 20 meter rond de oevers. Gaan we dit bevel zomaar kopiëren? Is dat al beslist? Of ligt dat nog allemaal open? Hoe gaan we daar als landbouwadministratie proactief op inspelen? Worden er bijvoorbeeld belrondes rond georganiseerd zoals dat gebeurt in Zwijndrecht? Hebt u daar al enig zicht op?

De voorzitter: Collega Nachtergaele, u bent soms iets minder goed hoorbaar. Ik weet niet of het te maken heeft met het rechtstreeks in de micro spreken. Misschien kan u daar even aandacht voor hebben.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik sluit me heel graag aan bij deze vraagstelling in opvolging van vragen die we eerder al aan de minister gesteld hebben en inderdaad ook vorige week met de heer Vrancken overlopen hebben.

Minister, inderdaad – de collega's hebben er ook al naar verwezen – bedankt om in dit verhaal zo sterk uw ondersteunende rol op te nemen en mee het initiatief te nemen om in overleg te gaan met 3M om snel tot een oplossing te kunnen komen. Dat is hier het succes geweest om te zeggen dat er op korte tijd aan tafel gezeten moet worden om tot oplossingen te komen, want er zijn een aantal landbouwers die inderdaad aangegeven hadden dat de afkondiging van de no-regretmaatregelen een rechtstreekse impact heeft op hun bedrijfsvoering en op hun inkomen.

Minister, ik begrijp heel goed dat er een onderscheid is tussen impact door de no-regretmaatregelen en anderzijds de vervuiling. In verband met het tweede luik is het onderzoek van de heer Vrancken nog lopend. Hoe moet daarmee omgegaan worden en wat zal de impact op de verdere toekomst zijn?

Minister, ik ben eveneens bezorgd, maar ik heb begrepen dat u dat ook meeneemt naar het overleg in de stuurgroep. Natuurlijk wordt op een bepaald moment een dossier ingediend en heb je een schadeclaim. Maar zolang de herstelcampagne die u inderdaad in het verleden hebt toegezegd om te zeggen 'kijk, ondertussen is alles duidelijk' en 'we kunnen weer verder met de toekomst van de landbouw-bedrijven' niet opgestart en gevoerd kan worden, kan er mogelijk een negatieve impact zijn. Kunnen die in de toekomst inderdaad nog ingediend worden? Ik heb van u begrepen dat u daar nu nog geen uitspraak over kunt doen. Ik hoop wel dat u dat mee onderstreept in de stuurgroep, zodat men daar ook aandacht voor heeft.

Wat betreft de andere sites: we moeten daar heel alert voor zijn. Collega's hebben er al naar verwezen. Ook daar ontstaan natuurlijk vragen. Ik ben wel bezorgd over correcte informatie en ik hoop dat dat ook in de communicatie heel strikt meegenomen wordt. No-regretmaatregelen ten aanzien van mensen voor gebruik in eigen tuin, voor eigen gekweekte producten is nog een andere situatie dan landbouwproductie op grotere schaal. Vanuit onze onderzoekscommissie hebben we daar heel duidelijk een verschil in normering, in aanpak en in gewicht van verbruik van goederen. Misschien is dat voor de burger niet altijd even goed begrijpbaar. Daarom is het heel belangrijk dat die informatie op een correcte manier gegeven wordt. Ook als politici is het belangrijk dat wij die koelheid bewaren om ook die informatie scherp te stellen. Minister, ik zou dus extra aandacht willen vragen om met de heer Vrancken te bespreken dat, als er elders no-regretmaatregelen afgekondigd worden, dat met de nodige nuance en voorzichtigheid te doen. Als uit verder onderzoek blijkt dat de landbouw verder getroffen wordt, moeten we uiteraard kijken op welke manier daar schadevergoedingen uitgewerkt kunnen worden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel collega's, en bijzondere dank aan collega Rombouts. U hebt lang genoeg gebabbeld om mij doorheen de lift te loodsen tot in mijn bureau. Ik was blij dat uw spreektijd niet gelimiteerd werd.

Bedankt ook voor de aanvullende vragen, dat is evident. Collega Schauvliege, zoals gezegd volg ik de regeling van zeer nabij op, maar ik kan niet vooruitlopen op de opvolging van die andere locaties.

Collega Vandenhove, u stelde dezelfde vraag. We gaan uiteraard initiatieven nemen wanneer dat nodig is. Ik heb dat ook nu, denk ik, heel concreet en assertief gedaan. Maar de stuurgroep staat daar aan het roer en wij volgen eigenlijk hun

opvolging en wat zij suggereren. Zoals ik al zei gaat de regeling die we nu hebben uitgewerkt specifiek over landbouwers die getroffen zijn door de no-regret-maatregelen in Zwiendrecht en de uitrol daarvan wordt opgevolgd door het project-team van Karl Vrancken. Zij zijn het die de andere locaties opvolgen. Vandaar dat het voor mij lastig is om mij daarin te mengen, omdat elk zijn taken heeft en ik hen ondersteun zodra daar voorstellen komen.

Collega Rombouts en collega Nachtergaele, de communicatiecampagne – als ik u goed begrepen heb, want u viel inderdaad een aantal keren weg – wordt ook zeer nauw opgevolgd door de opdrachthouder, in overleg met mijn administratie. En in de communicatie wordt erover gewaakt dat, altijd in functie van de doelgroep, goed gecommuniceerd wordt. Ook via de kanalen van het departement doen we dat, maar ik heb de vorige keer gezegd dat je in volle crisis moeilijk direct kunt gaan communiceren. Er moet helderheid zijn over de omvang. En op het moment dat die helderheid er is, kun je terug in die flow raken met je communicatie. Je moet daar het goede moment afwachten. Vandaar ook het overleg met de projectopdrachthouder om te kijken wanneer het goede moment er is, want dit wordt ook voorbereid samen met hen.

Bedankt trouwens om dit hier op de agenda te houden. Het is echt een heel moeilijke oefening, daar in die regio. En nog eens, dit gaat nog niet over de definitieve schadevergoeding, het gaat om de voorlopige schadevergoedingen in functie van de no-regretmaatregelen die daar plots, noodzakelijkerwijze, zijn getroffen.

Dank u wel.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, dank u wel voor uw antwoorden.

Ik begrijp inderdaad dat het de stuurgroep is die daar de leiding heeft, maar ik denk ook dat het heel belangrijk is dat zowel naar leefmilieu als naar landbouw toe gekeken wordt naar de evolutie op het terrein. Dat wil zeggen: in de verschillende gemeenten en de verschillende locaties die opgegeven zijn door de gemeente en die nu onderzocht worden door de OVAM. Want natuurlijk, die uitleg is correct en op sommige momenten kan het niet sneller. Maar op het terrein, dat wil zeggen de burgers waarover het gaat, en in dit geval ook de landbouwers waarover het gaat, hebben die daar uiteraard geen boodschap aan. Vandaar dat ik denk dat het belangrijk blijft dat we toch met een concrete timing en concrete informatie proberen te werken.

Dank u.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord.

U begrijpt dat het een zorg is voor velen. De ongerustheid op het terrein is heel groot, niet enkel bij de consument maar zeker bij de landbouwer. Dus we zullen dit van heel nabij verder blijven opvolgen, zodanig dat de stappen die genomen worden heel duidelijk gecommuniceerd worden en dat we daar ook zo goed mogelijk maatregelen nemen. Want tenslotte zijn de landbouwers die dit overkomt mee slachtoffer van heel deze crisis.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de medische controle voor seizoenarbeiders in de landbouwsector – 1365 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, collega's, dank u wel.

Ik had een vraag over de werkomstandigheden en al dan niet de gevolgen daarvan, met al dan niet arbeidsongevallen voor seizoenarbeiders. Er is, denk ik, heel wat aandacht besteed aan tijdelijke werkrachten door heel het COVID-19-gebeuren, en ik denk dat dit goed is aangepakt. Maar uit cijfers blijkt dat het niet altijd zo goed gesteld is met de opvolging van de werkomgevingen en werkomstandigheden van tijdelijke arbeidskrachten in het algemeen. Vroeger had je de regio's waar dat het geval is, zoals bij ons hier in Haspengouw. In de fruitsector betrof dat onder andere een probleem qua huisvesting, maar het zou natuurlijk niet mogen dat het probleem zich nu verplaatst naar de al dan niet onveilige werkomgeving.

Nochtans vallen tijdelijke arbeidskrachten onder dezelfde welzijnswet als continue werkrachten of mensen van hier. Dat houdt ook in dat ze een medisch onderzoek ondergaan voordat ze aan het werk kunnen. Volgens Prevent Agri werkt dit echter vooral in theorie. Controles in de praktijk tonen aan dat maar een kleine minderheid van de arbeidsmigranten, die voor een korte periode in de landbouwsector komen werken, een medische controle ondergaan voordat ze aan het werk gaan. De situatie zou beter zijn bij grote landbouwbedrijven dan bij kleine. Dat is niet abnormaal, dat merk je ook in andere situaties. Maar het grote aantal kleine bedrijven in de sector zorgt ervoor dat het probleem substantieel is. Prevent Agri schat het aantal personeelsleden dat werkelijk gecontroleerd wordt op 5 procent.

Deze bevindingen van Prevent Agri zijn verontrustend aangezien de landbouwsector te maken heeft met relatief veel arbeidsongevallen. Ze roepen landbouwers dan ook op om de bestaande regelgeving te respecteren. Veiligheidsinstructies zouden ook in de taal van de arbeidsmigranten geschreven moeten zijn. Zo kunnen ongelukken door taalbarrières vermeden worden.

Minister, bent u op de hoogte van deze problematiek? Bestaan er cijfers over het aantal seizoenarbeiders dat geen medische controle onderging? Is die 5 procent – tegenover 95 procent niet-gecontroleerden – correct?

De cijfers met betrekking tot arbeidsongevallen is onvolledig. Is er wel een overzicht van het aantal seizoenarbeiders dat betrokken is bij een arbeidsongeval?

Gaat u acties ondernemen om de landbouwsector te sensibiliseren over medische controles en het geven van veiligheidsinstructies in de moedertaal van de seizoenarbeiders?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vandenhove, u verwijst met uw vraag naar een artikel van het Vlaams infocentrum land- en tuinbouw (VILT) van 12 november 2021. Ik heb het artikel net als u gelezen en ben via die weg op de hoogte van deze problematiek.

Uit het artikel blijkt dat Prevent Agri zelf niet over exacte cijfers beschikt, maar dat de geïnterviewde op basis van persoonlijke ervaring op het terrein het percentage medisch gecontroleerde arbeiders op 5 procent schat. Dit is bedroevend laag.

Het beleidsdomein Landbouw en Visserij beschikt niet over de cijfers met betrekking tot het aantal seizoenarbeiders dat al dan niet een medische controle onderging, noch over een overzicht van het aantal seizoenarbeiders dat betrokken is bij een arbeidsongeval. Dit is niet uitzonderlijk, aangezien het – zoals u weet – om een federale bevoegdheid gaat. De bevoegde federale overheidsdienst is de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en de bevoegde minister is collega Dermagne.

De werkomstandigheden voor seizoenarbeiders neem ik uiteraard ter harte. Daarom heb ik in september vorig jaar ook een subsidie van 160.000 euro toegekend aan het Kenniscentrum Groene Sectoren voor de uitbouw en coördinatie van een infoplatform buitenlandse werknemers. De bedoeling van dit platform is om aan de seizoenarbeiders uit de nieuwe EU-lidstaten en aan de werkgevers die met hen werken, een betere ondersteuning en begeleiding te geven. Voor de seizoenarbeiders wordt daarbij gewerkt aan een aanbod in de meest voorkomende moedertalen Pools, Roemeens en Engels.

Het platform biedt informatie en ondersteuning op vijf thema's. Ten eerste is er een basisintroductie over veilig werk en dergelijke. Het tweede gaat over het voorkomen van ongevallen. Hiervoor wordt samengewerkt met Prevent Agri en de Externe Diensten voor Preventie en Bescherming die actief zijn in de land- en tuinbouw. Ten derde is er ook informatie over gezondheid en de medische kosten: gezondheidszorgen, belang van aansluiten bij een ziekenfonds enzovoort. We geven informatie in de taal van de werknemers maar ook met de nodige aandacht om hen een basiskennis Nederlands bij te brengen.

Daarnaast zijn er nog een vierde actie over de coachende rol van de werkgever en een vijfde over de combinatie van werk en vrije tijd. Dat is belangrijk, want de seizoenarbeiders zijn hier en doen wel iets meer dan werken.

De concrete uitwerking gebeurt door het Kenniscentrum Groene Sectoren. Voor elk van de verschillende luiken worden afspraken gemaakt met onder meer EDU, Prevent Agri, Acerta, Idewe, de erkende sociale secretariaten enzovoort.

Het is ook de bedoeling om contacten te leggen met de ambassades van de landen van herkomst van de werknemers. Die ambassades zouden via hun administraties in het thuisland bepaalde informatie kunnen doorgeven aan de personen die van plan zijn om naar België te komen. Hun kanalen kunnen ook worden ingeschakeld om hier in Vlaanderen de aanwezige tijdelijke arbeidskrachten beter te bereiken.

Collega Vandenhove, er is dus werk aan de winkel. Het wordt in elk geval vervolgd. We ondernemen actie, maar het is eigenlijk een federale bevoegdheid, zeker wat uw vraag naar cijfers betreft.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is goed dat het aantal preventieve en sensibiliserende maatregelen wordt opgedreven, en dat, in afspraak met de federale collega – en dat betekent niet dat er meteen 'bestraffend' moet worden opgetreden – het aantal inspecties van controlediensten op dat specifieke aspect zou worden opgedreven. Ik herhaal dat dat niet met de bedoeling is om meteen op te treden, maar wel met de bedoeling om duidelijk te maken dat dit niet kan. Elke arbeider in de fruitsector, of die nu tijdelijk of permanent is, verdient eenzelfde behandeling. Dat is ook belangrijk voor de regio's waarin dat het geval is. Ik ga ervan uit dat, naast die sensibiliserende en

preventieve acties, er aan de betrokken landbouwers zal worden duidelijk gemaakt dat dat geen manier van werken is en dat er, na preventie en sensibilisering, eventueel zal worden opgetreden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, zoals ik al zei, volgen we een en ander uiteraard verder op. Ik heb akte genomen van uw commentaren en ik deel ook een aantal van uw bezorgdheden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joke Schauvliege aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aandacht voor lekkere en gezonde voeding op school – 1368 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (CD&V): Voorzitter, minister, gezonde voeding op school is cruciaal voor onze kinderen en jongeren. Het geeft hen een goede start. Het is goed voor de gezondheid en op die manier kunnen ze zich beter concentreren op school.

We hebben onlangs gezien dat het aanbod van fastfood in de buurt van scholen is toegenomen. Er zijn daar grote zorgen rond.

Vanuit Landbouw is er een traditie om via een subsidie ook gezonde tussendoortjes op school te subsidiëren, aan de hand van groenten en fruit. Uit een recente schriftelijke vraag van mijn goede collega Schryvers blijkt dat we via dat project meer dan 275.000 leerlingen bereiken. Dat is een fantastisch cijfer. Het moet volgens mij mogelijk zijn om dat cijfer op te krikken. We moeten eens bekijken hoe we dat kunnen doen. Want als we een evaluatie maken, dan kunnen we daar alleen maar uit leren.

Minister, kunt u zeggen hoe dat cijfer is? Is er een terugval geweest? Schreven meer of minder scholen zich de voorbije jaren in op het 'Oog voor Lekkers'-programma? En wat zijn de redenen waarom het meer of minder is?

Bent u van plan om scholen die niet konden voldoen aan de voorwaarden – want ze krijgen een subsidie, maar moeten voldoen aan een aantal voorwaarden – door overmacht – en voor de voorbije jaren denk ik daarbij in de eerste plaats aan COVID-19 – te sanctioneren?

Is er een evaluatie gebeurd over hoe dit subsidiesysteem nog beter kan? En vooral, hoe kunnen de administratieve lasten voor de scholen zo laag mogelijk worden gehouden? Dat is immers altijd een grote drempel.

Zijn er plannen om het misschien nog beter bekend te maken en eventueel bij te sturen waar dat nodig of nuttig kan zijn?

Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Een gezonde vraag van een stralende collega Schauvliege. Niet dat Mieke Schauvliege niet straalt, hoor. Maar de glimlach bij

collega Joke Schauvliege is deze ochtend iets groter. Ik weet niet of dat altijd zo is, maar goed. Ik zal mij beperken tot het gezonde antwoord.

Tijdens het voorbije schooljaar, collega's, hebben 12 procent minder scholen deelgenomen aan het project 'Oog voor Lekkers' in vergelijking met het voorgaande jaar.

Die daling is vermoedelijk te wijten aan de pandemie. De erkenningsaanvragen moeten namelijk worden ingediend bij de start van elk nieuw schooljaar. Bij de start van het schooljaar 2020-2021 was het nog onduidelijk hoe de pandemie verder zou evolueren, welke maatregelen zouden worden genomen en welke impact deze op de scholen zouden hebben. Een aantal scholen hebben dan ook besloten om een jaar over te slaan en niet deel te nemen.

De Vlaamse Regering heeft daarop tijdelijk zowel de verdeelperiode als de inschrijfperiode verlengd om de deelnemende scholen zoveel mogelijk flexibiliteit en tijd te geven.

We zien nu gelukkig opnieuw een stijging van het aantal deelnemende scholen in het huidige schooljaar 2021-2022 tot bijna op het niveau van voor de corona-uitbraak. Ondanks het feit dat de pandemie nog niet achter de rug is, is het toch duidelijk dat dit project nog steeds zeer waardevol is, en dat scholen hiervoor, zelfs in niet evidente omstandigheden, een extra inspanning willen blijven doen.

Scholen die niet hun volledige tien- of twintigwekenverdeling konden benutten als gevolg van de maatregelen die werden genomen, ontvangen de subsidies voor het aantal weken dat ze wel hebben kunnen deelnemen. We geven dus maximaal soutes aan de scholen om hen toch toe te laten, al is het maar voor een aantal weken, om aan de acties deel te nemen.

Het Europese budget mag ook gedeeltelijk tot 10 procent worden gebruikt voor promotie- en communicatiedoeleinden. Elk schooljaar wordt er een plan uitgewerkt om de maatregel continu, met een piek tijdens de inschrijvingsperiode, onder de aandacht te brengen en te houden via advertenties, nieuwsbrieven en andere digitale kanalen en initiatieven.

Bij de opzet van dit project is geprobeerd om de administratieve last tot een minimum te beperken door te werken met op voorhand ingevulde digitale formulieren die worden opgemaakt door ons departement. De deelnemende scholen moeten enkel het aantal deelnemende leerlingen doorgeven en een aantal verantwoordingsstukken voorleggen. De Vlaamse overheid beperkt zich daarbij tot het minimum wat de Europese regelgeving oplegt. Daarnaast zijn er eenvoudige handleidingen beschikbaar op de website en is er ook een infolijn.

Verder bekijk ik, samen met de collega's, elk schooljaar waar bijstellingen nodig en nuttig zijn. Zo werd in 2019 het aantal gesubsidieerde porties melk verhoogd van een naar drie per week.

Door de goede reacties op de recente verlenging van de inschrijfperiode hebben we deze wijziging vanaf dit schooljaar ook permanent gemaakt. Ook voor het volgend schooljaar zullen we bekijken of er nog bijkomende aanpassingen nodig zijn.

Elk schooljaar, maar dat weet u uit het verleden, wordt sterk ingezet op de promotie van de maatregel. We actualiseren ook onze website, breiden die uit met info, met een educatief luik enzovoort. De echte evaluatie wordt tegen maart volgend jaar verwacht. Daar evalueren we het totale project Oog voor Lekkers. Die evaluatie wordt uitgevoerd door een extern onderzoeksbureau. Wanneer deze

evaluatie verbeterpunten aan het licht brengt, zal hier vanzelfsprekend ook rekening mee worden gehouden.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (CD&V): Minister, ik dank u voor de nodige flexibiliteit en voor het inspelen op de moeilijke situatie die we hebben gekend. Ik denk dat dit een project is waar er alleen maar winnaars zijn. Het is een remedie om kinderen gezonde tussendoortjes te geven en de lege brooddozen tegen te gaan. Daarnaast is het ook promotie voor onze land- en tuinbouw. Ten slotte is het ook een manier om kinderen echt lekker en gezond eten te leren kennen van bij ons. Ik denk dat er alleen maar winnaars zijn en dat we dus alles op alles moeten zetten om dat te doen slagen.

Ik kijk ook uit naar de externe evaluatie volgend jaar in maart. We zullen daar dan zeker op terugkomen.

Wat de administratieve overlast betreft, heb ik in deze maar ook in andere commissies al vaak gezegd dat we altijd richting Europa moeten kijken. Europa geeft ook budgetten, zorgt ervoor dat wij die subsidies kunnen geven maar vaak ligt daar ook wel een heel zware administratieve rompslomp die de drempel heel hoog maakt om daar gebruik van te maken. Dat is niet alleen het geval voor scholen, dat geldt voor heel veel andere subsidies. Ik denk dat we op Europees niveau moeten blijven aandringen op een gezond evenwicht tussen een verantwoording, waarvan het normaal is dat die wordt gevraagd, en voldoende flexibiliteit.

Ik volg dit verder op en ik ben ervan overtuigd dat u dit zeer genegen bent en dit van nabij zult opvolgen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Collega Schauvliege, dank u wel voor de vragen. En bedankt, minister, voor het antwoord.

Ik wil me kort aansluiten, vanuit twee bekommernissen. Ten eerste is gezond fruit ongelooflijk (*onverstaanbaar*). We gaan natuurlijk ook even promotie maken voor onze regio Haspengouw. Ten tweede refereer ik even aan de vraag die mijn fractieleidster, Hannelore Goeman, vorige week gesteld heeft tijdens de plenaire vergadering over de problematiek van de brooddozen. Ik weet wel dat er een verschil is tussen een gezond tussendoortje en ervoor zorgen dat kinderen voldoende en gezonde voeding hebben, maar zolang je niet het hele probleem kunt oplossen, denk ik dat deelproblemen oplossen al belangrijk is.

In die context is het pleidooi van collega Schauvliege ook heel belangrijk: zorgen dat kinderen elke week, of elke dag als het kan, een gezond stuk fruit hebben. Maar ik pleit er dan ook voor dat de Vlaamse Regering daar een meer coördinerende rol op zich zou nemen. Ik weet dat dat niet uw bevoegdheid is, minister. Dat is de bevoegdheid Onderwijs. Er zijn nu al heel wat gemeenten en steden die daar een coördinerende rol proberen te spelen, maar ik denk in alle eerlijkheid dat Vlaanderen daar meer coördinerend zou kunnen optreden. Ik doe dus nogmaals een oproep aan uw collega van Onderwijs om dat te doen. Daarmee zou dat lekkere en gezonde stuk fruit al een hele stap vooruit zijn ten opzichte van bepaalde situaties die zich nu voordien in bepaalde gezinnen en bij bepaalde kinderen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Er zijn niet echt zware bijkomende vragen gesteld. Ik deel absoluut de passie voor een aanbod van gezonde voeding en gezond fruit op

school. Die acties kunnen daar zeker een grote bijdrage toe leveren. Collega Vandenhove, zoals ik uitgelegd heb in het antwoord op de vraag van collega Schauvliege, begeleidt mijn administratie de scholen echt zeer goed. Ik kan ze natuurlijk niet forceren om dat te doen, maar door souplesse te bieden in de aanvraagtermijn, door rekening te houden met de effecten van covid, door toe te laten dat ze zich minder weken moeten engageren dan ze eigenlijk moeten, hebben we het enthousiasme voor het project zeker niet kleiner gemaakt.

In de beste der werelden neemt iedereen deel. Dat is ook mijn ambitie. Ik denk dat uw aanvullende vragen over de begeleiding vooral ook geïnspireerd waren door onze gezamenlijke wens, en zeker ook die van collega Schauvliege, om zo succesvol mogelijk met dit project aan de slag te kunnen blijven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de impact van de stijgende energieprijzen op de glastuinbouwsector en de sierteeltsector onder glas
– 1412 (2021-2022)**

Voorzitter: mevrouw Joke Schauvliege

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, mijn vraag gaat over de stijgende energieprijzen en de impact daarvan op de glastuinbouwsector – de vruchtgroentesector, dan – en de sierteeltsector onder glas. De stijgende energieprijzen hoeven geen verdere uitleg. Gisteren nog zijn er een aantal maatregelen genomen door de Federale Regering, maar er is ook duidelijk gebleken dat die vooral op particulieren gericht zijn, en niet op bedrijven.

Tuinbouwers betalen vandaag 30 tot 40 procent meer voor aardgas. Dat is een kost die tot een vierde van de productiekost van die teelten uitmaakt. Waar wordt energie aan besteed? Dat is in eerste instantie om te verwarmen, nogal vaak met een warmtekrachtkoppeling. Dat is een verbrandingsmotor op gas, die dus ook warmte produceert. Die warmte wordt dan gerecupereerd in de serre. Maar in tweede instantie is er ook de belichting. Men heeft al heel wat ingezet op betere belichting en op ledverlichting, om ervoor te zorgen dat de energiekosten getemperd kunnen worden, maar toch heeft de energiekost nog altijd een vrij grote impact op die bedrijven, voor wat betreft de vruchtgroenten, maar ook voor wat betreft de snijbloemen. Daar zijn er ook een aantal bedrijven die er vandaag zelfs voor opteren om de productie af te bouwen, omdat de energiekost niet te overzien is.

Minister, daarom kunnen er maatregelen genomen worden om energie te beperken. Een aantal zaken zijn natuurlijk legio: het gebruik van zonnepanelen, het eventueel aansluiten op warmtenetten en de ledverlichting. Die zaken worden vandaag allemaal reeds een stuk geïmplementeerd.

Maar als het gaat over de glastuinbouw en vooral de sierteelt is Nederland dikwijls een voorbeeld. De Federatie Glastuinbouw heeft in Nederland een aantal overlegmomenten met de overheid georganiseerd, ook naar aanleiding van deze crisis. Er werd afgesproken om een bepaalde heffing in Nederland vrij te stellen, ten belope van 125 miljoen euro. Dat is een heffing die niet betaald zal moeten worden, net op de hoge energiekosten.

In Nederland zet men ook in op het programma 'Kas als Energiebron' waarbij men kijkt naar energiezuinige teelten en energiezuinige technieken, het optimaliseren van het productieproces en de eventuele vernieuwing van kassen. Dat zijn allemaal oplossingen die op de lange termijn een zeer belangrijk effect kunnen hebben en die in het verleden reeds opgestart zijn, maar waar misschien versnellingen gegenereerd kunnen worden.

Minister, hoe evolueert de situatie in de Vlaamse glastuinbouwsector en sierteelt-sector naar aanleiding van deze stijgende energieprijzen? Zijn er gegevens bekend? Bent u in overleg met de sector en desgevallend, hoe verlopen de gesprekken?

Ziet u mogelijkheden om de sector te ondersteunen in een transitie naar meer energieneutrale kassen zoals in Nederland? Hoe kan dat eventueel aangepakt worden?

Welke mogelijkheden zijn er in deze overbrugging- of transitieperiode om eventueel te hulp te snellen in deze moeilijke situatie in de sierteelt- en glastuinbouwsector?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, dank voor de vraag. Bij de eerste signalen van de gestegen energieprijzen in oktober 2021 heb ik het departement gevraagd om de situatie op te volgen en te kijken welke maatregelen we kunnen nemen. Ondertussen zijn we een aantal maanden verder en – net zoals de hoge energieprijzen voor de consument sterk in het vizier komen – voelen we ook sterke signalen uit de sector. De impact op de glastuinbouw is bijzonder groot. We spreken hier over bedragen tot een paar honderdduizenden euro's per maand aan aardgas voor glastuinbouwbedrijven.

Mijn diensten zijn hierover in gesprek met de sector. Morgen is er een telefonisch overleg om oplossingen te zoeken omdat de situatie heel erg verschilt van bedrijf tot bedrijf in functie van gewas, teeltperiodes, technische uitrusting, energiecontracten, doorrekening in de prijzen van groenten en planten, enzovoort. Ik ben zeer gelukkig dat ik jullie kan meegeven dat heel wat telers gasprijzen konden vastklikken in langlopende contracten. Dat is toch een voordeel voor wie daarin geïnvesteerd heeft.

Uit de contacten die er geweest zijn, blijkt dat voor glasgroenten het rendabiliteitsprobleem nog niet acuut is. Voor 2021 is het effect nog beperkt aangezien de energieprijzen pas in het najaar sterk gestegen zijn. Als de situatie zich zo nog een tijdje blijft voordoen, zal dit absoluut een groot probleem worden. Op dit ogenblik is er wel een belangrijk cashflowprobleem. Bedrijven moeten voor ze hun producten kunnen verkopen sterk investeren in zaken zoals substraat, planten, bemesting en energie. Ze moeten dat allemaal voorfinancieren. Alle sectoren ondervinden op dit ogenblik indirecte effecten via de prijsstijging van kunstmest en verpakkingsmateriaal. Zowel voor de beschikbaarheid als de prijsvorming van die producten die voor de sector essentieel zijn, is het zeer moeilijk in te schatten hoe dit verder zal verlopen. Ik denk dat nu 10 procent van de bedrijven een cashflowprobleem heeft.

De meerkosten van energie zijn zo hoog dat die onmogelijk in de prijs doorerekend kunnen worden. Daardoor is er een rem op de verkoop omdat de bloemen duurder worden. Telers draaien op dit ogenblik een behoorlijk maandelijks verlies waardoor op een aantal plaatsen het bedrijfskapitaal in gevaar komt.

Er zijn telers die vandaag serres of delen ervan leeg laten staan of jonge plantjes vernietigen om oplopende kosten te stoppen. Andere telers kiezen ervoor om de

belichting of de verwarming terug te draaien, maar dat heeft natuurlijk een directe impact op de productie en de kwaliteit van de gewassen. Suboptimale groeiomstandigheden hebben ook een impact op het optreden van ziekten en plagen.

De glastuinbouwsector heeft de mogelijkheid om via de investeringssteun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds de transitie naar een energieneutralere kas te maken. Enerzijds kunnen de glastelers aanspraak maken op 30 procent – of 40 procent voor jonge landbouwers – investeringssteun bij investeringen in energiebesparende technieken, zoals energieschermen en schermdoeken of energiebesparing via dubbele beglazing. Daarnaast kunnen ze rekenen op 40 procent – of 50 procent voor jonge landbouwers – investeringssteun voor warmtepompen en warmterecuperatiesystemen.

Binnen de gemeenschappelijke marktordening (GMO) groenten en fruit is er steun mogelijk voor het plaatsen van een tijdelijk energiescherm. In het overleg met de sector zal nagegaan worden hoe deze investeringsmogelijkheden kunnen worden bijgestuurd zodat de telers hier maximaal op kunnen inzetten.

Binnen het Vlaamse Energie- en Klimaatplan voor glastuinbouw wordt een rondetafel georganiseerd om de langetermijntransitie een boost te geven. We willen eigenlijk een roadmap uitwerken waarbij enerzijds wordt ingezet op energie-efficiëntie en anderzijds op externe en alternatieve energiebronnen.

U had een vraag over de mogelijkheden. Er is een heel grote voorfinanciering. Heel wat andere landbouwbedrijven, zoals de varkenssector, hebben het ook moeilijk met de gestegen kosten en andere factoren, onder meer de zeer lage prijzen ten gevolge van onder andere corona. We hebben daarom beslist dat vanaf eind februari ook de land- en tuinbouwers een beroep kunnen doen op de overbruggingslening van de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) die dan wordt opengesteld. Ze zullen tot 200.000 euro kunnen lenen, mits ze voldoen aan de voorwaarden, aan een vaste rentevoet van 1 procent, terug te betalen over een periode van maximum 36, maanden waarbij in de eerste 12 maanden uitstel van terugbetaling wordt gegeven.

Ook de toeleveranciers van de land- en tuinbouw die in een financieel moeilijke situatie zijn terechtgekomen, kunnen vandaag al een beroep doen op de waarborgsystemen van PMV. Dat is nog altijd een beetje weinig gekend. We moeten daarop focussen.

De land- en tuinbouwers zullen vanaf eind februari via het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) een beroep kunnen doen op de overbruggingslening die dan wordt opengesteld. Ze zullen tot 200.000 euro kunnen lenen. In theorie kunnen ze tot 290.000 euro lenen, maar het bedrag is afgetopt op 200.000 euro voor bedrijven met minder dan vijftig werknemers. Het zijn de algemene voorwaarden die gelden. Met die twee instrumenten helpen we bedrijven om de moeilijke periode financieel door te komen. Ik hoop dat dit, collega Dochy, ook wat soelaas biedt in moeilijke tijden.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is in elk geval positief dat er niet gewacht wordt met dat overleg met de sector tot het water helemaal aan de lippen staat. Ik heb begrepen dat er reeds wat problemen zijn op het terrein maar dat er nog geen structureel probleem is, zoals in de varkenssector.

Ik heb goed geluisterd, minister, ik neem aan dat dit een nieuwe mogelijkheid is, namelijk de overbruggingslening via PMV van 200.000 euro die desgevallend kan worden gevraagd. Ik neem aan dat voor die vijftig arbeiders ook seizoensarbeiders in aanmerking komen, want er zijn misschien wel sierteeltbedrijven die tot dat

aantal komen. Ik heb ook gehoord dat het eventueel voor de varkenssector en andere sectoren die een energietekort hebben, een mogelijkheid is. En ik begrijp heel goed, ik heb het ook vermeld in mijn open brief die ik gisteren heb rondgestuurd, dat de sector uitkijkt naar cash middelen eerder dan nogmaals overbruggingsleningen. Maar aan de andere kant is de transparantie van een lening bij PMV veel groter dan bij een terbeschikkingstelling van middelen bij een leverancier. In die zin kan dat toch wel een belangrijk element zijn dat soelaas kan brengen. Ik vind het wel belangrijk.

Minister, die vijftig werknemers, gaat dat ook over seizoenarbeiders?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik moet dat bekijken, collega. Dat is inderdaad een belangrijke opmerking omdat die seizoenarbeiders vrij lang werken op de bedrijven. Het lijkt me zeker een optie om die mee te nemen, maar het is een pertinente vraag. Ik zal ze proberen te beantwoorden, dat zal aanvullend zijn. Ik neem uw suggestie zeker mee.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Dank u wel, minister, om dit verder te bekijken en hopelijk ook te communiceren naar de sector – dat zal ook gebeuren, denk ik – om die mogelijkheid kenbaar te maken.

Ik herhaal nog eens dat we eigenlijk toch wel wat verwachten hier in deze commissie. Dat gaat dan misschien een beetje voorbij aan de inhoud van deze vraag, maar ook in andere sectoren, zoals de varkenssector, zijn energiekosten geen onbelangrijke kosten. Wij verwachten volgende week wel een en ander van de sector om met een gemeenschappelijk standpunt en strategie naar de commissie te komen om te zien hoe we die varkenssector verder kunnen helpen en hoe we ook verder kunnen overleggen – waarvoor dank, minister – met de andere sectoren om proactief problemen aan te pakken. Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.